

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Számmér Imre könyvnyomdája.

Szubvenczió.

Nem igaz az, hogy kis ügyekben lehet engedni, csupán azon szempontból, hogy a nagyobb dolgoknál annál erélyesebben léphessünk fel s fejthessük ki erőinket. Azok, kik hivatva vannak arra, hogy az ország tekintélyét megvédjék ki felé és érvényt szerezzenek a törvényeknek, eme földadatoknak rosszul felelnek meg, ha azt hiszik, hogy kis dolgokban el lehet nézni a törvény megsértését, mert az ugy sem ingatja meg az állam egész épületét. Az egér kis állat, s mégis az általuk vajt utakon beömlő víz elsüllyeszi a hajót.

Évek óta huzódik már egy szégyenletes és megalázó ügy, melynek úgy látszik nem is lesz vége, t. i. a brassói román gimnázium szubvencionálási ügye. Az a magatartás, melyet kormányunk ez ügyben tanusít, egyenlő a tehetetlenséggel, mely a legnagyobb mértékben megalázó reánk. Törvényeink minden kétséget kizárólag intézkednek arról, hogy magyarországi tanintézetnek külföldi segínyt eltozadni nem szabad. És mégis mit látunk a brassói román iskolánál? Törvényeinknek nyílt rendezése ellenére román szubvenczióval tartatik fön és e szégyenletes dolog, melyet a törvények alapján világosan és azonnal meg lehetne oldani, még ma is függöben van. A magyar kormánynak tehetetlenségét, vagy alárendelt helyzetét dokumentálja e dolog.

Most volna a legjobb alkalom a kül-

ügyi kormányval megértetni az, hogy diplomáciai pörüljárás és udvari kodok kedvéért nem vagyunk hajlandók olcsórelmeket eltérni, melyeknek orvoslása egyenesen a törvényekben gyökeredzik; és egyszersmind meg kell értenie a külügyminiszternek azt is, hogy önmagában nem állhat meg a magyar kormány támogatása nélkül. Lehet, hogy e szégyenletes dolog a magyar kormány részéről már rég meg lett volna oldva, ha akadályul nem szolgál a külügyminiszterium édeskés, kézdörzsölő magatartása, mely a béke kedvéért kész még a sérelmeket is eltérni. Pedig azt nem tűrhetjük el, hogy a mi országunkat bármiféle náció is nemzetiségi izgatások tüzhelyéül válaszsza, mint ezt a románság teszi. Más elbirálás alá esnék e dolog, ha brassói iskolának küldött pénz tisztán humanitárius vagy magánjogi alapon adott segély volna. De éppen ezt nem akarja elismerni a román kormány. Az egyik román kormány egyenesen letagadta a az egész szubvencionálási ügyet, a másik elismerte, de csak úgy elburkoltan, míg a harmadik tárgyalásokba bocsátkozott ezen ügy megoldásának érdekeiben, mintha bizony volna egyéb megoldása is e dolognak, mint az, melyet a törvények előírnak.

Éppen a román kormányoknak szimulans viselkedése teszi gyanússá a szubvencionálás célját. Oly iskolát tart fön Magyarországon területén a román kormány, mely melegágya a magyarelles

törekvéseknek, honnét a románság értelmi része, mint kész magyarfaló kerül ki. Ennek egy szép virágszála a románság által feltűjt Janku ügy, mely eklatáns bizonyítéka a románság elbizakodottságig menő vakmerőségének. Oly intézetnek, mely ily nemzedéket nevel, nemcsak hazafiatlan, de egyenesen magyarelles szellemben, oly intézetnek nem csak szubvencionálását nem engedheti meg a magyar kormány, de kötelessége, hogy a legszigorubb felügyeleti jogot gyakorolja vele szemben és ellenőrizze az ott uralkodó szellemet.

A kormánynak földadata, hogy e szégyenletes ügynek mielőbb végére járjon. Már azt sem volna szabad megengednie és a külügyi kormány által be kellene tiltatnia, hogy Bukarestben oly földrajzot tanítatnak és oly térképet adnak az ifjúság kezébe, melyek e Tiszáig román területnek tüntetik fel Magyarországot. Ez a nemzetközi jog legarezátlanabb megsértése. Más nemzeteknél ez diplomáciai háborura ad alkalmat; nálunk senki sem törődik vele. Külügyminiszteriumunk süket is vak is, hogy tudomást vegyen ily csekélységektről, melyek az ország kisebbit sére szolgálhatnak. Fél a románság feljajulásától, mely telerölti Európát hazug vádaskodásaival és béke kedvéért, a türelem czime alatt elnézi megaláztatásunkat. E kézdörzsölő politika fosztja meg Európában minden tekintélytől.

Ámde, ha a külügyminiszter vaksá-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A süket ágyu.

A regruták közt, kik október első napjaiban Fingal kapitány századához bevonultak, ott volt Kurczlehnér Mihály is. Az óriási, erős terméti legény anyjával jelent meg a kaszárnyában, aki mindenki előtt, a kivel csak találkozott, jajgatva bizonyítgatta, hogy a fia katonáskodásra teljesen képtelen, a sorozó bizottság itt nagy hibát követett el s ezért jó volna, ha a Miskát mindjárt hazaengednék vele.

A legtöbben mindenféle tréfát üztek az asszonynyal és a suhanczezal. Azt tanácsolták, hogy haladéktalanul menjen az ezred állatorvosi intézetébe, mert ez az a hely, a mely az ujonczok felett dönt.

— Legbiztosabb persze anyóka — mondá egy trétás fickó, — ha a Miska fiával a borbélyok szövetkezetébe megy, mert . . .

Óriási hahota tört ki. Fingal kapitány, aki éppen áthaladt a kaszárnya udvarán, figyelmessé lett a csapatra, az asszonnyhoz közeledett és kérdezte, mi a baja.

— Ó jaj, generális uram, — kiáltott az asszony — nagy a baj. Fiamnak be kell vonulnia, de nem illik a katonákhoz. Egészen süket, egy ökor böghet mellette, s épp annyit hall, mintha egy egérke szaladgálna. Beszéljen csak neki

valamit örnagy ur és meglátja, hogy nem hallja meg magát!

Fingal megmagyarázta a jó asszonynak, hogy egészen más vizsgálatra van szükség s néhány napra itt kell hagynia a Miska fiút, hogy az orvosok alaposan megvizsgálják. „Ha csakugyan nem hall semmit, ugysis nemsokára visszazakapja“.

Az asszony azt mondta ugyan, hogy mégis inkább elmegy vele az állatorvoshoz, amit a kapitány persze meg nem értett, végre azonban oly szivszaggató bucsut vett fiától, mintha Miskának a következő pillanatban a csatába kellene mennie. A leggyöngédebb neveket és anyai intelmeket ordította fülebe, úgy, hogy az egész kaszárnya összefutott és a lovak az istállóban nyugtalanodni kezdtek. Ezzel elment. Mihályt elvezették a század hivatalos helyiségébe. Itt először a kapitány kérdezte ki részletesen. Mídon az ujonczzezal való kiabálás folytán már az első tíz perczben is oly rekedtté lett, hogy mint a fiatal kakas kukorékolt, a kövér tüzér-számtiszt, Figl folytatta a kihallgatást.

Megtudták, hogy a legény egy bucsui verkedésben, mely falujában az ünnepélynek fénypontját szokta képezni, egy kitépott széklábbal néhány hatalmas ütést kapott fejére, minek következtébenen tökéletesen elvesztette hallását.

— Csodálatos! — szolt Fingal. A sorozó bizottságot valószínűleg ennek az embernek medve termete vezette félre, hogy nem vizsgálta meg tovább. Na, most legyen tehát meg

Kurczlehnér Mihály az egyik orvostól a másikhoz vándorolt, egyik bizottságtól a másikhoz ment, kik fülét oly behatóan vizsgálták meg, hogy minden bizottsági tag éjjel-nappal kiismerhette volna magát abba és végre is azt találták, hogy minden a legszebb rendben van, Miskának hallania kell.

Miska visszajött a századhoz, „beöltöztették“ és a többi regrutával együtt kiképezték. De még sem hallott. A vezényszó nyom nélkül enyészett el fölötte, épp oly kevésbé törődött azzal, mint a fővárosiak azzal a rendelettel, mely a közuti vasutnak és szállító kocsiának tútomását megtiltja.

Teljesen mindegy volt neki, hogy az „abrikotló“ menetközben „balra át“ot vagy „jobbra át“ot vezényelt-e, tovább haladt utján s csak a fakerítések, falak, árkok vagy hasonló akadályok tartóztatták fel.

Világos volt, hogy az oktató elvesztette türelmét, noha más különben szelid ember volt, kit nem hiába neveztek a „szelid Henrik“ gunyévvel s Miskát oly névvel illette, melyet még Brehmnek „Állati élet“ében is hiába keresünk.

A legegyszerűbb katona fogalmat is csak úgy lehetett az ujonczzezal megértetni, hogy az öreg tüzerek a parancsot felváltva fülebe ordították. Egy ember egymagában nem állta ki az e fajta cktatást.

Egyszerűbb volt a dolog, hogy Kurczlehnert reggel fölkeltsék. Mivel természetesen nem

Mai lapunk 4 oldal.

gában nem látja meg az ily dolgokat, kell hogy a magyar kormány annál éberebb legyen és teljes erélyvel nyomjon el minden oly törekvést, mely hazaelenes. Elég bajunk és kárunk a kiegyezés nekünk. Nem szabad engedniük, még kis dolgokban sem megcsufoltatni államiségünk integritását.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök tegnap a Szent-László társulat választmányi ülésének vezetésére Budapestre utazott.

— **A szent év.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök XX. számu körlevelében tudatja papságával, hogy a Szentséges Atya, a római pápa a jövő évre hirdetet *szent évet*, vagyis nagy jubileumi évet karácsony vigiliáján, december 24-én d. u. körülbelül 3 óraker a bibornoki testület, a püspökök és a fejedelmek követői jelenlétébe ezáltal kezdi meg, hogy személyesen nyitja föl a *Vatikán Basilikájának Szent kapuját*. Buzdítja papságát, hogy a szent év alatt a mint körülményeik engedik, menjenek Rómába s felhívja őket, hogy lelkesítsék hiveiket a Rómába való zárandoklásra. Felhívja papságát, hogy Advent IV-ik vasárnapján, decz. 24-én a szószékről hirdessék ki s magyarázzák meg a hívőknek a pápa (I) szentségének a nagy jubileum elrendeléséről szóló bulláját. Elrendeli, I.) hogy vasárnap délután 3 óraker, midőn az örökvárosban Rómában a harangok zugása közben, a pápa a szent kaput fölnyitja, az egyházmegye összes templomaiban 1/2 óráig harangozzanak; *hogy a székesegyházban* ugyanezen órában tartandó ünnepélyes vecsernyét a Szentlélek segítségül hívása előzve meg s hogy a vecsernye alatt hirdettessék ki a sz. bucsuknak felfüggesztése a sz. évben. *December 31-én* pedig Silvester napján d. e. a magyarországi püspöki karnak *kövös pástorlevelét* tartoznak a szónokok felolvasni; III.) tudatja a püspök a papságával, hogy (I) szentsége a római pápa megengedte, hogy Silvester éjjel 12 óraker vagyis az 1900-ik év kezdetén valamennyi tem-

hallotta meg az ébresztőt, néhány tüzer megragadta ágyát és egyszerűen felfordította. Ez volt Kurzelehnerre nézve a jele annak, hogy fél kell kelni.

Ugy látszott, hogy a nagyothalláson kívül semmi baja nem volt az ujoncznak. Jókedvű és vidám volt, jó alvásnak és még jobb étvágyának örvendett. „A süket ágyu“, amint Miskát nemsokára elnevezték, mindig éhes volt, még öt percczel az evés után is. A porciónak, melyet kapott, legalább háromszor akkorának kellett volna lennie, hogy Miskát kielégítse. A kenyér, melynek az egész napra elégnek kellett volna lennie, többnyire már a reggeli rántott levesnél elfogyott. Az evés Kurzelehnernek gyöngye, vagy jobban mondva erős oldala volt.

— Hisz egészen jól érzem magamat a császáriaknál — szokta mondogatni, — ha csak valamivel többet ehetnék és kissé jobban hallhatnék. Semmit sem hallok és semmit sem hallok. Lelkemben sajnálom, hogy annyira erőlködniök kell, hogy velem beszélhesetek, de hiszen nem tehetek róla. Nem értem, hogy az orvos urak semmit sem találnak a fülemben. Folytonos dobolást hallok a fülemben, mintha cséplésnek. Küldenének bár haza s minden jó volna!

Az ujoncz gyakorlat után Fingal kapitány Kurzelehner „rapport“-ra hivatva s ott hosszu beszédet tartott neki az állampolgár kötelességeiről, hogy hazáját, feleségét és gyermekeit legyeres kézzel megvédelmezze, világossá tette előtte, mily nyomorultam cselekszik az, aki

plomban sz. misét mondhatnak a papok a szentség kitétele mellett s ugyanakkor a harangok ismét figyelmeztessék a hívőket a nagy ünnepekre. Végül közli a római pápa azon decretumát, melyben a papoknak újév napján a kétszeri misézést megengedi.

— **Papszentelés.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök Schoderbeck Lajos végzett theologust december 21-én *szerpappá*, 23-án szombaton pedig *áldosópappá* fogja házi kápolnájában felszentelni.

— **A miniszter köszönete.** A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter gróf Wimpfen Szigfrid és neje, szül. Stocken Franczi-ka grófnőnek, kik *Erosi* községben saját költségükön egy kisdodovát és női kézimunka iskolát állítottak és szereltek föl, a népoktatás érdekében tanusított ezen áldozatkészégükért — ugyszintén a *moori jótékony nőegylet* -, mely ugyanott elemi leányiskolát és ezzel egy kisdodovát szervezett, — köszönetét nyilvánította.

— **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyminiszter *Fiáth* Imre törvényszéki joggyakornokot a székesfejevári kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki. — A székesfejevári kir. pénzügyigazgató *Lengyel* Sándort a székesfejevári adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

— **Jótékonyág.** *Madaras* Lipótné szül. Holner Mária urnó, boldogult férjével a nyomorban szenvedő emberiségnek mindenkor nagylelkű jótéveje, ezáltal is kegyeskedett a szegények segélyezésére, a jótékony nőegyletnek 50 forint adományozni. Ezen nemes tetteért ezton nyilvánított hálás köszönetemet. Székesfejevár, 1899. december 16-án. Szögyény Marich Julia, védnök.

— **A pinczeválság.** Mint említettük, a pénzügyminiszter a pinczeválság ellen elvi kifogást nem emelt. Ennélfogva az egyezkedési alap megállapítására kiküldött hármias bizottság munkálatait befejezvé, az eredményről ma számolt be a fogyasztási adóbizottmányának. Az idei pinczeválság ugyanannyiban állapított meg, mint az év első felében volt.

— **Felhő Rózsi menyasszony.** Koltai *Vidos* Dániel földbirtokos, tart. honvédhuszár hadnagya a napokban tartja egybekelését *Felhő Rózsi* kisasszonnyal, az aradi színház primadonnájával.

hibát tett, hogy ezen kötelessége alól magát kivonja és figyelmeztette Kurzelehner, hogy ezt a nagyothallást hagyja abba.

— Eddig jószággal próbálkoztunk meg, mindnyájan rekedtű kiabáltuk magunkat, de most vége a türelmünknek. Nem mint kapitány, mint atyai barátja tanácsomban, hogy mostantól fogva halljon, mert különben s ezt ismét mint kapitány mondok, találmunk eszközt, hogy legközelebb az összes menynei anygálokat hallja énekelni, úgy, hogy végre is elviszi magát az ördög.

A „süket ágyu“ szempilláját sem mozdította meg. Ha a kapitány chinai nyelven beszélt volna, az sem gyakorolhatott volna reá kisebb hatást. Kurzelehner oly ártatlan arccal nézett a kapitányra, mintha mindketten ma született gyermekek lettek volna.

— Megértett-e? kérdezte Fingal. — Mihály meg sem mozdult.

Fingal mindkét kezét szócsőnek tette össze és fülebe kiáltott:

— Megértette-e, amit egy negyedóra óta mondok magának?

Miska nagyon elcsodálkozott. „Egy szót se kapitány ur! Azt hittem, hogy a kapitány ur a szomszédoddal beszél.“

A rapportnál levő tüzerek arczán az a mosolygás mutatkozott, melynek csak a fegyver hatalma tiltja, hogy „általános derültég“-gé ne legyen. Fingal azonban először oly fehér lett, mint a frissen meszelt fal, azután vörössé, mint gallérjának díszítése.

— **Munkára fel!** Itt az idő, hogy kath. köreink teljesítsék nemes feladatukat, mely nem más, mint a kath. népek kath. öntudatra való ébresztése. Fáradszónak; czéltudatos munkával még ott is sokra mehetünk, a hol kedvezőtlen a megmunkálásra váró talaj. Verejtékünk kell behullatnunk s mint egy nagy ember mondta, idővel még a sziklából is bor fakad s a futó homok is arany kalászt ringat. Örömmel vesszünk hirt a *részalmási* kath. kör mozgalmas életéről. Rövid négy héten belül a kör három felolvasó és szavaló estélyt tartott. *Pödör* István esp. plébános és káplánja *Csucs* István felváltva tartanak felolvasást kath. öntudatunkat nevelő tárgyakról, minő az egyház győzhetetlensége, a német katolikusok küzdelmei, a kath. kör befolyása a családi életre. A kör tagjainak száma egyre gyarapszik. A tagok közt erős a hangulat egy ker. fogyasztási szövözetet megalkotására. Isten áldása legyen rajtuk.

— **Borfogasztók figyelmébe.** A városi tanács a követező hirdetményt teszi köze: A m. kir. pénzügyminiszternek f. évi december hó 11-én 98.270. sz. a. kelt leiratával az egyes szőlőbirtokosokkal a boritaladó és városi fogyasztási adóptléknak általánosszégben való fizetése iránt egyezségek kötese lehetővé tétetvén, felhivatnak *azon szeszestolok kímérésével és kismértékben való elárusításával nem foglalkozó szőlőbirtokosok*, kik a saját háztartatukban 1900. év folyamán elfogyasztandó bormennyiség után a boritaladó és városi fogyasztási adóptléket általánosszégben fizetni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. évi december hó 26-ik napjáig jelentéské be. A jelentezők a megváltási jegyzőkönyvek aláírására külön fognak meghivatni.

— **A magyar színművészet jövője.** A vallás és közokt. miniszterium hivatalos jelentésének adataiból furcsa szinben látjuk a magyar színművészet jövőjét. Van ugyanis az országban 5 színművészeti iskola az 1898-99. tanévben 194 tanulóval; ezek közül 71 r. kath. 13 ágostai v., 18 református és 92 *esidő*. *Legmagyarabb* a Vigszínház színésziskolája, a mennyiben itt 33 tanuló közül *csupán* 31 „izraelita.“

— **Katona-orvosok reformja.** A hadseregben történő fizetésemelések nagy horderővel bírnak a katona orvosi karra is, melynek intézménye hasznos ujtásnak néz elébe. Eddig ugyanis

— Kurtavasat neki! — kiáltotta. A napos elvezette Kurzelehner abba a helyiségbe, a melyről a tüzerek ritkán hallanak szivesen. Most ott feküdt Miska a kemény lóczán, egy nap megvasalták, másnap bőjtölnie kellett. Ez volt vajósinűleg a legkeserűbb reá nézve; étvágya mellett még bőjtölni is. Így töltött el négy napot. Az ötödiken, melyen megint bőjtolt, az őrségen levő tüzer így suttogott haikna a fülebe: „Miska éhes vagy? Akarsz-e valamie enni? Adok valamit!“

Miska erejének vége volt. A gyomrában rágódó éhség végre is arra kényszerítette, hogy megadja magát, meghallotta a tüzer suttogását és ennielót kért.

Másnap ismét a kapitány előtt állt Kurzelehner.

— Bizonyára maga is örül, hogy ott lent megtalálta hallását, melyet a bucsui verekedés alkalmával elvesztett? — kérdezte Fingal. — Nem adok több büntetést e tettetésért, de ha ismét nagyot hallana, majd virágzik a haditörvényszék. Megértett engem?

— Igenis, kapitány ur!

Noha Miska ettől kezdve épp oly jól hallott, mint bármely más tüzer, mégis egész szolgálati ideje alatt süket ágyúnak nevezék. Ez a neve még megmaradt akkor is, mikor káplár lett. Talán felvitte volna még tovább is, de váltig erősítette, hogy oly éhes, hogy lehetetlen belemélyednie az „altisztek számára való hadi oktatás“-ba.

ugy, ahogy a fiatal orvos elvégezte tanulmányait, minden nehézség nélkül bekerült a hadsereg állományába, a melynek pedig speciális követelményei vannak a katonai orvosokkal szemben. A katonai egészségügyet, katonakórházak berendezését, mozgósítás idejében létesítendő mozgó katonakórházakat az orvosgyegetemen természetesen nem tárgyalhatni a rendes előadások keretében. Eppen ezért az orvosgyegetem végzett orvosai a katonaság különleges egészségügyének ismerete nélkül kerülnek a katonasághoz. Ezt a vizsás állapotot megszüntetendő, határozta el illetékes helyen, hogy katonai orvosok csakis azok lehetnek, kik pályájuk bevégezése után erre a célra kijelölt intézetekben a katonai-egészségügygel külön foglalkoznak és így elsajátítják a katonaságnál szükséges adminisztratív tudást is. Ezek az intézetek hasonlóak lesznek a tisztai orvosi és trachoma orvosi kurzus: intézménnyel és egy-két hónapra terjednek.

— **Az anyakönyvi hivatal ünnepei.** A közgazgatási bizottság november 8-iki ülésének határozatából kifolyólag a székesfejvári anyakönyvi hivatalnál ezentul husvét, pünkösöd és karácsony, továbbá újév, urnap és szt. István napján hivatalos órák csak délelőtti 8 órától 10-ig tartatnak.

— **Öngyilkosság.** Koczor István 57 esztendő *csákvári* földművesgazda f. hó 12-én saját háza pajtájában felakasztotta magát. Mire hozzátartozói észrevették, már meg volt halva.

— **A vadász kára.** Drechsler Ferencz uradalmi vadász a minap arra ébredt, hogy az *Alosuthoz* tartozó *vértli* vadászház padlásáról nyome nélkül eltűnt az egész idei kukoriczatermése, mely pedig csino-kis summát képviselt. Kinos meglepetése csak fokozódott, midőn később észrevette, hogy a méheshöl eltűnt ugyanez a 3 jöfőle Zirzen kas, a benne tanyázó méh-republikával egyetemben. A kárvalott vadász nem késett jelentést tenni az alosuthi csendőrségnek, kik most lázasan nyomozzák a vakmerő tolvajokat.

— **Egi tünemény a Balaton fölött.** Keneséről írják: A mult hét egyik estjén 8 óra után keletre indulva, az égen egy óriás fenyőfához hasonló, mindig szélesbedő fényes égítést haladt át, mely oly világosságot árasztott, hogy a többi csillagok teljesen láthatatlanokká váltak, ellenben a Balaton egész hosszában mint fényes tükör volt látható. A tünemény mintegy 1/2 óráig így tartott s az egész égbolton keresztül húzódva tünt el a láthatáron. A fényásvnak külső szélei tündöklő fényt árasztottak, míg közepe homályos volt.

— **A titokzatos leány.** A történet elejét megirtuk már a f. évi október elején. *Bajcsa Klára szakálasi* (Komárom m.) illetőségű cseledeleány Budapestben szolgált *Ferenczy* Bálint-nél, honnan némi sikkasztások elkövetése után megszökött s pár nap mulva itt akadtak rá a rácz temetőben. Esméletlen állapotban fektűt a sírok között. A mentők fölszedték és beszállították a városi kórházba, hol másnap magához tért és egy papir táblára írta fel betegségének történetét, mely szerint bizonyos Horváthné mérgezett kávéval itatta meg. A rejtélyes ügyben a rendőrség széleskörű nyomozást indított, de eredménytelenül.

A kis regény Pozsonyban folytatódott. Egy leányt találtak ott néhány héttel ezelőtt valahol a Dunaparton, eszméletlen állapotban, keresztillett lábbal. A kórházban, hova bevitték, érthetetlen nyelven motyogott s mivel senki sem tudta megérteni, elszállították a bécsi kórházba. Egymásután kereste fel itt a rejtélyes leányt a császárváros valamennyi nyelvtudósa, a nélkül, hogy közülök egy is meg tudta volna állapítani a származását. Abban azonban megegyeztek, hogy valami ismeretlen ázsiai törzs vallhatná szülőltjének s ezért a rejtélyes történet járt sajjáról-szájra az „indiai herczegnőről.” Egyszer aztán valami kérdésre „igen”-nel felelt a különös leányzó s ezzel új nyomra vezette a találgatókat. Lefényképeztették s arczképeit megküldték valamennyi magyarországi rendőrhatalóságnak, mire a napokban budapestről megérkezett a

melegpő válasz, hogy t. i. a bécsi szinksz nem más, mint a fejérvári temetőben talált *Bajcsi Klára*, a ki különböző tolvajlásokért már többször volt büntetve. A vállán, nyakán és kezén levő régi sebforradások pontról-pontra igazolták a személyleírásban foglaltakat. *Bajcsi Klára* csakugyan megfordult Indiában valamikor s úgy látszik, ott ragadt rá valami az exotikus nyelvekből. A kalandos multu leányt egyelőre Bécsben ápolják, felgyógyulása után pedig majd hazatoloncozzák Szakálásra, hol azonban hihetőleg megint nem sokáig lesz maradása.

— **Az ős-rab.** A királyi ügyész bizonyára nem ismeri ugy a fejérvári törvényszéki börtön zégűt-zugát, mint *Berczeli Márton* dunapentelei lakos. Azaz, nem is annyira dunapentelei lakos ő kelme, mint inkább a fentemlített delikvens-tanya állandó vendége. Ugy ide szokott már, hogy ha néha elbocsájtják is, megint csak visszakivánczik. Így legutóbbi bucsuzkodása alkalmával tetemes mennyiségű irodaszer pakolt össze az ügyészi hivatalban s azt odahaza olyan tüntetően mutogatta, hogy a hivatalos hatalom megint csak rátette a kezét. Ezzel a kis rab-politikával megint téli kenyérhez jutott *Berczeli Márton*.

Színház.

Szalkai Lajos jubileuma.

Husz esztendő színészi jubileumát ünnepelte e hó 16-án Szalkai Lajos, a székesfejvári színház igazgatója.

Hogy mi az a két évtized egy színész életében, azt csak az értheti meg teljesen, a ki közelről ismeri azt a festett világot, melynek örömei oly törekenyek és küzdelmei oly fáradtságosak. Ma este neki szól a tomboló lelkesedés s a diadalt nyert hadvezér elégedettségével hajtja le fejét kései álomra s másnap reggel vaczogva ébred, mert a lelkesedés heve nem pótolja a hiányzó — köszönet. Ma banketen fitymálja a lazacot, holnap elbusult arczczal tündöklik: vajjon mikor és miért fogyott el az asztalfiókban rejtgetett szalonna? Ma országokat osztogat, holnap az esővert ekhős szekér derekában álmadozik a mulandó dicsőségről. Ilyen és ehhez hasonló számtalan változatok között fogyasztja szívét, lelkét, mu. attatására az érdemes publikumnak, hogy aztán kifáradva, a saját télerakott, összegyűjtögetett emlékein kérődzék még egy darabig és muljon el a többi névtelenek között, mert a história ugyan nem törődik vele, a közönség pedig már a nyomába lépett frisebb napszamosok mókáin mulat.

Szalkai is átélte a hivatásával járó izgalmakat nagyobb részében annak a husz esztendőnek, a mit színészi pályáján idáig báta mögött hagyott. Az is bizonyos, hogy a direktorsága sem volt mindenkor irigylendő, mert felelte nehéz ebben a sorban boldogulni nagy Magyarországon. Szinte csodálatos, hogy ezek a vidéki direktorok általában a komikusok közül kerülnek ki és mindvégig meg tudják őrizni a humorukat, holott lépten-nyomon kísérti őket a leglesújtóbb tragikum: a bukás. A mi örök jökedvű Szalkaink igazgatói működéséből sem hiányzanak ezek a kinos epizódok s ha valaha megírja, a me. 10árjait, bizonyára a mi városunkról is csak mérsékelt, tüzzel fog dicséreteket zengen. Ambár de sem lehetetlen, hogy innen való bucsuzásakor Hamletként fölsóhajt, hogy nem-e jobb lett volna „inkább túrni a jelen gonoszt, mint ismeretlenek felé sietni?”

Mert, hogy a közönségünk szereti, az kétségtelen. Fényesen megbizonyította ezen az estén. Igaz, hogy gyakrabban is megbizonyít-

hatná, de hogy miért nem teszi, annak is megvan a maga oka. Azonban ne keressük most ezt az okot, nem ide való az emlegetése. Ne háborítsuk meg azt a jóleső örömet, a mit ezuttal Szalkaival együtt érezünk.

Meilhac és Halévy kitűnő vigjátékát, *Tricocoe* és *Cacoletet* választotta jubilaris jutalomjátékául a derék igazgató, melyben kiváló alkalma nyílt fíradtra nevetetni az ösváros bús magyarjait — meg a többi. Lejött ez alkalomra vendégszerepelni a fíradhatatlan sógor, *Kövesi Albert*, az óbudai Kisfaludi-színház agilis direktora, a ki mellesleg szólva, legtermékenyebb színműrőinknek egyike. Azonkívül a javából való komikus. Nem utolsó élvezet volt ezt a két művészt együtt látni a legfurfangosabb francia privátdetektívek szerepében.

Az előadás megkezdése előtt egy szép, mondhatnók familiáris szinezeti ünnepély folyt le a színpadon. A társulat tagjainak ezüst babérkoszoruját nyújtotta át a direktornak *Szepesi Gusztáv*, melegangu üdvözlő beszéd kíséretében. A szép figyelem mélyen meghatotta az ünnepeletet. Keresetlen szívűl jövő szavakkal válaszolt az üdvözlésre, őszinte szeretetéről biztosítva a társulat teljes számban egybegyűjtött tagjait. Majd a szélebbkörű színbizottság elnöke, dr. *Fanta Adolf* gratulált a bizottság nevében Szalkainak.

A színházat zsufolóság megtöltö közönség, mely nem tudta, mi történik a függöny mögött, már szinte türelmetlenkedni kezdett. Valahára azonban megkezdődött a nevezetes előadás. Megmegújuló viharos taps és éljenzés fogadta az Izsák apó maszkjában megjelenő *Tricocoe*-t, azaz Szalkait, a ki megilletődve hajlongott jobbra-balra, közben nem feledkezvén elszedetgni az orchesterből felnyújtogatott különböző csomagokat, melyekben képviselve volt mi szép s mi jó, az ötvözött írókészléttől a speciális szivarokig. Ugyanez a kor egy óriási babérkoszorú ereszkedett alá lassan a zsinórpadról, a város színeit jelentő széles piros-kék selyemszalagon e fölírással: Szalkai Lajosnak — Székesfejvárv sz. kir. város színügyi bizottsága.

Előadás egyike volt a legjobbakká. *Szalkait* és *Kövesit* sürű és zajos ovációban részesítette a közönség s ezek valóban rászolgálták erre a lelkes tüntetésre. Az egymás eszén mindig túljáró körmönfont kompánistákat még alig láthatta ilyen alakításban a fejérvári publikum. De a többi szereplők is jól megállották a helyüket, már t. i. a mennyire lehetett ebben a darebban, melyben fölváltva, de mindig a két főalak dominálja a helyzetet. *Gazdy Aranka* mindvégig kedves bankárné volt s ugy neki, mint partnerének, *Dérinek*, szépen kijutott a tapsból. *Holéczi Ilona* a nála megszokott vervevel játszotta meg a demimonde kis szerepét. Ügyesek voltak *Pálfi Mariska* és *Virágh*, ugyszintén *Krémer*, a szerelmes török diplomata. *Szepesi* elég jól adta a hollandus bankárt. Bár épan nem termett az efféle szerepek. Ez a komoly színész leghivatottabb a becsületess jelleme ábrázolására.

F-y.

Decz. 17.

Délután a „*Csiperőzsa*” cz. tündérregé tadták, mely egyike a legjobb hasonló fajtájú színműveknek — s csodálatos! — félig üres volt a ház. Az első gyermek-előadásokon még a páholyok is rendre megteltek a kisebb-nagyobb mosolygó bébékkel, most alig itt-ott tünt fel egynéhány. Pedig kár volt megosztani az apróságot ettől a mulatságtól, mert *Gazdy Aranka*

igen kedves királyleány volt s a beszéde olyan mint a muzsika, Kovács mókái pedig még az évszázados álomba merült udvari frájokat is megnevettették -- Az esti előadásról jobb ha nem szólunk.

Dec. 18.

Szulamit. A szép muzsikájú zsidó daljáték nyolczadszor került színpadra, hallatlan érdeklődés mellett. A ki idejében nem gondoskodott jegyről, ugyancsak bosszusan távozott az esti pénztártól. Oka pedig ennek a rendkívül érdeklődésnek az volt, hogy Szulamitot egy kiváló vendégművész, *Kövesiné Iványi Mariska* játszotta. Ha jól emlékszünk, ugyancsak ő kreálta ezt a szerepet a Kisfa-

lady színházban. Az elsőrangú vidéki színpadok s a Népszínház egykori ünnepelelt primadonnája fényesen megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak. Impozáns, mondhatni pazar megjelenése, terjedelmes és hajlékony altja, nemkülönben meleg közvetlenségű művészi játéka még egyszer őszinte diadalt szerzett a már-már megunt bánatos Szulamitnak, a kit még többször megnéznénk ilyen ábrázolásban. A többi szereplők is csinosan játszottak s a legjobb Abigail: *Szalóczy Irén* mellett fokozott hévvel ujt meg a tüntetés, a miből különbenben *Réti Liná-*nak is kijutott.

F-y.

Felelős szerkesztő: *Chay Antal.*

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes savanyuvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG
++++ BANTALMAKNÁL + + + +
47. 0-33 LEGJOBBAN AJÁNLVA!
MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közlöttékért teletöltséget nem vállal a szerkesztőség.

A koronaérték

kötelező behozatala alkalmából
ÜZLETI KÖNYVEK
és **NYOMTATVÁNYOK**
készítését ajánlja
SZÁMMER IMRE
***** könyvnyomató és
könyvkötő intézete *****
Sz. Fejérvár, Bástya-u. 9. sz.
Papír és írószerekkereskedés
nyomtatványraktár. ***
Kézimunkák izlésteljes és
modern **
* kivitelenben.
Gyors kiszállítás, jutányos árak.

Hirdetmény.

A t. cz. érdekelt feleknek ezennel b. tudomásukra hozzuk, hogy az intézetünknel 90 napi felmondás mellett elhelyezett

összes takarékbetétek után

1900. évi január hó 1-étől kezdve

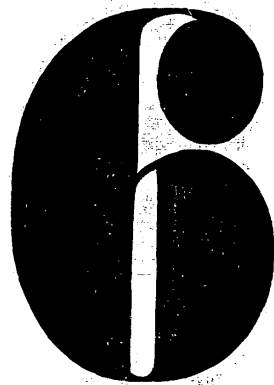
4 és 1/2 0/0 kamatot fizetünk.

Székesfehérvári kereskedelmi bank
igazgatósága.

286. 3-3.

Nyomatott Számmér Imrénél, Székesfehérvárott

Utolsó előtti hét!!

huzásra érvényes jótékonyezélu — sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ara csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb. ért.

Kivánatra 20% olevonással készpénzben kifizettetik.

Első huzás

visszavonhatatlanul

már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít

Bartos Gyula Székesfehérvár.

Kapható:

Reichard Mór és Weisz Hermann

dohánytözsdejében.

Nagy jótékonyági sorsjáték
kezelősége

a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

279. 15-10.